

2017 blev ett spännande och innehållsrikt år!

Ännu ett år då alla ni på arbetslivsmuseerna runt om i landet la ner själ och hjärta i er verksamhet! Utan er skulle vi bara kunna bevara och visa en bråkdel av det kulturarv vi har kvar. Vi är er evigt tacksamma för allt arbete ni lägger ner.

2017 blev också året då regeringen presenterade en kulturarvsproposition. En ny kulturarvspolitik för ett Sverige som håller ihop (2016/17:116). Regeringen beskrev i propositionen sina kulturarvspolitiska prioriteringar, med kulturarvsområdets framväxt som eget politikområde. Här gavs förslag till en museilag och förslag till ändringar i kulturmiljölagen, med mera (1988:950). Den 1 augusti trädde den föreslagna museilagen i kraft.

Transporthistoriskt Nätverk (ThN) har under arbetet med kulturarvspropositionen fått möjlighet att träffa Kulturdepartementet. Under våren träffade ThN flera av kulturutskottets politiker, som lyfte frågan om nödvändigheten att skyndsamt utreda ett stärkt lagskydd för det rörliga kulturarvet – vilket beslutades av riksdagen i maj. Vi tackar för alla goda samtal. Riksantikvarieämbetet har i regleringsbrevet för 2018 fått uppdraget från Kulturdepartementet att utreda frågan.

I december 2017 fick Arbetets museum äntligen ökat statsbidrag och kan nu permanenta ett kunskapscentrum för arbetslivsmuseer. Vår omfattande kursverksamhet har framgångsrikt pågått i projektform under flera år. Under 2018 blir det äntligen en permanent del av vårt uppdrag att stötta och fortbilda arbetslivsmuseerna tillsammans med ArbetSam runt om i landet.

Vi har under 2017 genomfört följande kurser: *Söka pengar-kurs* på Munksjö museum, Jönköping och Järnvägmuseet, Gävle. Vi hade *Museiskola för arbetslivsmuseer* på Oskarshamns Sjöfartsmuseum, Medicinhistoriska museet, Göteborg, Forum Museum Rönnskär, Skellefteå, Siljansfors Skogsmuseum, Mora. Vi hade en teknikkurs i att *Vårda din tändkulemotor* på Skandiamuseet, Lysekil och ett mycket uppskattat *Gruvforum* arrangerades i Sala Silvergruva, Sala. *Sågteknik i sågverk* genomfördes vid tre

olika sågverk, bland annat i Derome Trä & Nostalgi Museum, Veddige. Sågverkskursen har också blivit till en film, *Drivkraft Sågkraft* (finns på YouTube). ArbetSams nya projekt *Lär dig locka besökare med personliga berättelser*, och som Arbetets museum är samarbetspart i, arrangerades på K A Almgrens Sidenväveri, Stockholm och på Grafiska Museet, Helsingborg. Ytterligare ett projekt som ArbetSam driver och som Arbetets museum stödjer är *Arbetslivsmuseer som klassrum*. Dessa tio museer deltog som klassrum: Lantbruksmuseet i Hammenhög, Skåne, Gislaveds industrimuseum, Småland, Pumphuset, Uppland, Vaxholms Fästnings Museum, Stockholm, Gamla Bruket i Munkfors, Värmland, Dalémmuseet, Stenstorp, Västergötland, Kulturreseptat Vallby Sörgården, Västergötland, Engelsbergs Oljefabrik, Västmanland samt Marmorbruksmuseet på Kolmården, Östergötland.

Arbetets museum vill gärna stötta arbetslivsmuseer som arbetar tillsammans med unga, till exempel uppmuntrar vi integrationsarbete, gränsöverskridande arbete mellan generationer och/eller att man involverar unga förmågor i museiarbetet. Varje år utses två arbetslivsmuseer att få ekonomiskt stöd. 2017 fick Råbäcks Mekaniska Stenhuggeri och Bogserbåten s/s Herbert projektmedel. På detta sätt hoppas vi inspirera fler att engagera unga på arbetslivsmuseer.

Lovisa Almborg, ArbetSam och Helena Törnqvist, Arbetets museum besökte Järnvägshistoriska Riksförbundet (JHRF) och Museibanornas Riksförbunds (MRO) under deras gemensamma mötesdagar i Nora i mars. Arbetslivsintendent Helena Törnqvist träffade också Museivätverket Skog och Trä på Skogsmuseet i Lycksele i april.

ArbetSam förlade sin Museidagar i Falun med omnejd i april. Vi var under fredagen i världsarvet Falu gruva för seminarier med temat berättelser, prisutdelning av Årets Arbetsmyra till Bo Nilsson från Loos koboltgruva, studiebesök i gruvan och det nya museet samt ArbetSams årsmöte. Lördagens utflykt gick till CTH - Fabriksmuseum i Borlänge, Sågmyra Tidstrandsutställning, Clas Olhson museet i Insjön och Medicinhistoriska museet i Falun.

Riksförbundet Sveriges Museers vårmöte i Södertälje hade digitalisering av kulturarvet som tema. Frågan om digitalisering belystes och diskuterades från arbetslivsmuseer, läns museer till centralmuseer i en av panelerna.

Både Arbetets museum och ArbetSam har under året deltagit i den Museidialog som Riksantikvarieämbetet anordnat med anledning av sitt nya museiuppdrag. Syftet med dialogen är att samla in de förväntningar som finns på Riksantikvarieämbetets nya roll som ansvarig för museifrågor.

Transporthistoriskt Nätverk deltog med en monter under Almedalsveckan i Visby på Gotland. ThN genomförde ett gemensamt seminarium under rubriken Laglöst kulturarv 2.0 Hur bör ett lagskydd för det rörliga kulturarvets se ut? Vilka visioner finns? Vilka verktyg behövs för att genomföra dem? I panelen fanns de fyra politikerna Anna Wallentheim (S), Niclas Malmberg (MP), Betty Malmberg (m), Per Lodenius (C) samt Lars Amréus, riksantikvarie på Riksantikvarieämbetet och moderator Helena Törnqvist, arbetslivsintendent på Arbetets museum. ArbetSam och Arbetets museum genomförde ett samtal om vikten av stöd till arbetslivsmuseer med politikerna Ida Karkiainen (S) och Per Lodenius (C) och Knut Weibull, Riksantikvarieämbetet på Wigströms verkstad i Visby.

WorkLab, nätverket för museer som arbetar med industrisamhällets historia i olika länder, höll i Gent i Belgien ett möte i samband med en konferens om digitalisering av samlingar på bibliotek, arkiv och museer. Arbetets museum berättade om sin verksamhet och ett kommande ljudprojekt: Sound of Changes.

European Route of Industrial Heritage (ERIH) hade sin årliga konferens i Köpenhamn. Tema för konferensen var Storytelling med goda exempel på historiska berättelser från ännu aktiva industriverksamheter i Europa. Arbetets museum är en anchor point-medlem i ERIH.

Maskinnostalgi, utomhusmässan för arbetslivsmuseer, bytte namn till *Så var det då – arbetslivsmuseer visar*. Vädret var toppen den sista lördagen i september. Deltagande museer var S:t Anna Skärgårdsmuseum, Sankt Anna, Brandkårmuseet i Simonstorp, Westmanska vagnmuseet, Linköping, Töllstorps Industrimuseum, Gnosjö, Komstad kvarn & kafé, Sävsjö, Qvarnstensgruvan, Mariestad, Ulrika museum, Ulrika, Emigrantmuseet, Kisa samt Holmens museum, Norrköping. Dessa erbjuder i större utsträckning än tidigare interaktivitet med fler aktiviteter som besökarna kunde prova på. De kunde till exempel mala mjöl, baka sitt eget bröd och grädda det över öppen eld. De kunde åka häst och vagn i industrilandskapet, spruta vatten med brandslangar och stansa sina egna bakformar. Därtill blev årets nya inslag med modevisning mycket uppskattat!

Fartygsforum var under hösten förlagt till Hjo där föreningen för Ångaren Trafik var värd. Arbetets museum deltog med två programpunkter om generationsväxling och kunskapsöverföring samt om Transporthistoriskt Nätverksarbete.

ArbetSam förlade sitt tvådagars styrelsemöte i Jönköping och då vi också besökte Tändsticksmuseet och Husqvarna Museum.

ArbetSam och Arbetets museum har även träffat Myndigheten för Kulturanalys i Stockholm angående museistatistiken. Vi arbetar på att frågorna i enkäten till arbetslivsmuseerna ska ge en rättvis bild i museistatistiken.

Under hösten träffades juryn för Årets Arbetslivsmuseum från Statens maritima museer, Statens militärhistoriska museer, Järnvägmuseet, ArbetSam och Arbetets museum för att vaska fram vinnaren av Året Arbetslivsmuseum 2018. Priset tillföll Råbäcks Mekaniska Stenhuggeri. Priset delades ut av Magdalena Åkerström, arbetslivsintendent på Arbetets museum, den 28 oktober under en välbesökt ceremoni på Kinnekulle.

Arbetets museums vänförening utser varje år Årets Arbetsmyra bland nominerade personer från landets arbetslivsmuseer. Inkomna nomineringar sammanställs av en arbetslivsintendent på Arbetets museum för vänföreningens räkning, och vänföreningen utser sedan den mest meriterade.

Statens Militärhistoriska Arv (SMHA) hade sina konferensdagar på Aerozeum i Göteborg. Temat var Värdskap och berättelse. Helena Törnqvist från Arbetets museum deltog och berättade om Arbetets museum och ArbetSams arbete. Vi fick även möjlighet att besöka Maritiman.

Under året har Arbetets museum erhållit medel till ett nytt EU projekt, Sounds of Changes, tillsammans med museer i Finland, Polen, Tyskland och Slovenien. Vi kommer att utveckla den databas för utrotningshotade ljud som startades under ett tidigare ljudinsamlingsprojekt. Denna gång ska vi samla utrotningshotade ljudmiljöer – soundscapes. Startmöte för projektet hölls i Krakow i november och hittills har cirka 20 ljud samlats in.

Nu ser vi fram emot nya utmaningar 2018.

Tack alla för ett fantastiskt 2017!